

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-ій пополудні.

Редакция, адміністрация
експедиция «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Три побіди.

Консеквенція в політиці значить одно, що в стратегії точне виконанє доброго воєнного пляну. Правду сю може провирити всякий, хто уважно слїдив політику лївиці в австрійскім парламенті.

Чим представляла ся німецька лївиця в ері гр. Таффога, кн. Віндїшгреца і в перших хвилях ери гр. Баденього? Хаотичною злїпкою о самих суперечностях і личних антагонїзмах. Не було засіданя парламенту, в часі котрого не ударив би Люегер на лїбералів, або Носке на Люегера, демократи на шляхту німецьку або на відворот. Німці водились, просто кажучи, за чуби в очах парламенту і — на радість Славян. По трех роках змінила ся ситуація основно. Хоч по нових виборах в 1897 р. до парламенту увійшли партії і партійки німецькі, як: націонали, лїберали, антисеміти, Шенереряни, середуца партія моравско-німецька, соціальні демократи, німецька шляхта і група Мавтнера — то мимо того успів тероризм Шенерера і політичний розум провідників других стороництв довести Німців до тісної сполуки з собою і до витвореня т. зв. німецької «Gemeinbuergschaft». Німці держали ся за одно, поступали солідарно, ішли консеквентно вперед і дійшли до заложеної цілі.

Поминувши, що від 1897 р. удалось їм повалити кабінети гр. Баденього, Гавча і гр. Туна, — Німці віднесли доси три великі побіди над славянсько-консервативною парламентарною більшостію. Німецька лївиця довела до: 1) знесеня язикових розпоряджень, виданих в користь Чехів; 2) до розбитя правиці і більшости парламентарної, а спонукавши д-ра Кербера до закритя сесії, лївиця 3) скинула

з дневного порядку і язиковий закон для Чехії і Морави, се значить ся: она зуміла удержати status quo ante 1897 р. в сих обох краях.

Як мізерним був в виду сеї акції німецької лївиці провід над правицею і зарозом парламентарною більшостію — се виявилось в результаті. Правиця уложила вправді в 1897 році звісну адресу до трону з звісною програмою — дійсно австрійскою — але як уложене сеї програми було нещире (бо що-до національної рівноправности лише вимушене Русинами і полудневими Славянами), так нещире і недбале було і всяке змаганє до виконаня сеї програми. Правиця сама — а радше її деякі складові часті — убила внесене бар. Діпавлього на управильненє язикових відносин через парламент в 1898 році. Правиця спонукала гр. Туна до заяви, що він на разі (?) хоче управильнити язикові відносини лише в Чехії та на Мораві. Правиця показала ся рівнодушною при паденю гр. Туна і при знесеню язикових розпоряджень через кабінет гр. Клярого (17. жовтня 1899 р.). Правиця усунула з арени політичної д-ра Білинського в хвили, коли він виступив з готовим проектом до язикового закона для всіх коронних країв Австрії. Правиця сварилась заєдно над питанєм, хто компетентний рішити язикові питанє в Австрії. Правиця мала — коротко кажучи — лише красні слова на устах, але за переведенє своєї програми не брала ся ніколи на серію. Правиця була на скрізь анемічною і анемією упала.

Нас, признаємо ся, не дуже счудовав зворот Поляків і католицких людовців в послїдних днях. До такого звороту мусіло прийти. Поляки зловили ся на зеленосьвятну програму, в котрій німецька лївиця їх на разі спардонувала, а др. Катрайн з своїми псевдо-католиками заявив на зборах правиці 7. червня як найвиразнійше, що

він дальше з правицею їти не може, позаяк мандати єго сателїтів загрожєні.

Катилїна, конспіруючи проти римської республіки, єднав собі сторонників ласкою, тероризмом і грїшми. Сих средств до розбитя правиці ужила і лївиця. Ми говоримо правду.

По сих трох побідах німецька лївиця однакж не спочине. Она стане тепер гадувати по свому, в дусі зеленосьвятної програми. А не похибнемось, наколи скажемо, що ціле змаганє лївиці сконцентруєсь тепер в тім напрямі, щоби взяти в свої руки керму управи держави. З деким буде лївиця обходити ся ще ласкаво, але лише на разі. Хоч в неї германський апетит значний, а в принципі ворожий всякому славянському елементови, то гр. Штірк обмежить сей свій апетит поки-що на здавленє Чехів і полудневих Славян. Він вдоволисть ся заверненєм Австрії в часи Аверсберга-Ляссера. Пізнійше дперва почне ся в Австрії ера пруского гакатизму. Австрійскі Німці стали нині піонерами великої Германії. Гр. Штірк ріжнить ся від Шенерера лише тим, що оглядно бере ся до діла, а дійсні свої наміри уміє зручно закрити. «Австрія мусить стати німецькою» — та програма звенїла вже в австрійскім парламенті, она існує і о її осущенє подбає «німецька консеквенція». А ми?

Ми — хоч не всі — лїзем в торбу гр. Штірка і хвалимось ще політичним розумом.

Значінє обструкції.

Три роки парламентарної застої нанесли Австрії незлічимі шкоди. Не лише на економічним поли зробили спустошеня, бо полишили богато важних та наглих справ без полагодженя, але і в морально-правнім почутю так між насе-

3

Уперте хлопя.

Розповідок Олександра Катренка.

(Далі).

Та так і не допитав ся батько у Сашка, так і не міг він дізнати ся, через віщо саме Сашко так твердо поклав не вчити ся і через віщо він втік з гімназії.

Родинною радою покладено було нечаяно-ж Сашка знов одвести до гімназії і ухильно прохати директора, щоб той зглянув ся на родительське горе і так би покарав Сашка, так би він його провчив би, щоб вдруге вже Сашко не то щоб не тікав, але щоб і в думку йому тікати не спадало-б ніколи. І Сашка відвезли і директор його покарав. Сашка було вибито за дровами в присутности самого директора пана Тихоновича. Колиж директор вже сам доглядав за якою от там карою такого кого, то та екзекуція була вже не аби якою. Вона була, як казали тоді, генеральною. Було, поки його превосходительство пан Тихонович не просьпіва власно, та ще і з великим почутєм, де кілька разів, скількиж саме, то це вже дивлячи ся від його накладу було, пісні «віють вітри, віють буйні, аж дерева гнуть ся» під лютий свист і справді

тих дерев, лози або верби, і під жалібно-голосний гвалт караюого, доти і не кінчала ся «екзекуція».

Сашка тоді малого з задрова тій же саме підстїлці, на якій він там і лежав, непорушним віднесли прямиєсїнько до гімназійального шпиталю. Прохворів Сашко більше місяця, поки видужав так, що міг був ходити. Але тільки трохи-трішечки Сашко одійшов, як туж мить він знов бременув і з гімназії і з Харкову, та й знов з'явив ся дома у Сватовій Лучці.

— Ну, що його мені з ним робити?!

Аж об поли руками бив ся пан Никифоро-ренко, аж спантелчив ся він був. Вести Сашка знов було вже за пізно, бо вже ось-ось і каникули не видно, як починали ся. Через те покладено було залишити Сашка до осени вже дома. За нову-ж втікачку вибити його ще власно. І вибили Сашка ще й дома, та ще і незгірше, як і в гімназії от що. Там били по вченому, а тут по салдательському вибили його, бо й били його салдати, та так намагали ся вони його, як і їх самих з приводу Сашкового-ж батька було били. Били Сашка тут і не вербою, або лозою, а колючою березою. Прохворів Сашко і дома більше місяця. Але не пособило ся з ним і через таке нічого. Коли настав час йому знов їхати до Харкову, то він сказав уперто:

— Не хочу! Не поїду!

Звичайно на те не звернули уваги. Але вранці, коли зібрали ся вже його везти, то його не знайшли. Сашко згинув. Він втік з дому. По всій Сватовій Лучці його шукали і нігде не знайшли. Три дні він пропадав, ховаючи ся по степах, по ярах, по дерезниках та терниках навколо Сватової Лучки. На четвертий тільки день голод загнав Сашка в село Гончарівку прохати шматка хліба. В Гончарівці його й виймали, бож і по селах навколїнних було оголошено, що Сашко втік і було приказано всім, хто-б його не побачив, придержати його.

Знов вибили Сашка і пильно стежучи його, посадовилили та й повезли всеж таки до тієї, осоружної йому, школи-гімназії в Харків. До пів путі було все добре, але з пів гори від заїздного шляхового двору Стремоуховського Сашко знов згинув, як у воду він впав. Нічого було робити, треба було повертати ся назад, бож не в Харків-же було їхати та там його шукати.

Через тиждень тільки і Сашко прибув до Сватової Лучки, та і виймав ся там, тїняючи ся голодним, схудлим, шкура і кістки самі, по улиях слободи. Знов його вибили і знов ще під що найпильнійшим вже дозором повезли.

Бовдуровате.

Лежало в бердозі, в хаті на лаві, Сонце купало його голісеньке, брудне черево гарячим промінем, а воно прижмуривши очі, перекидалось лїниво з боку на бік та галайкотїло: ади! ади! ади!

Ади! ади! — викривлялась мати і штовхнула його в черево.

— Забирай ся з хати, ти гайдуре якийсь! — доки меш гнити!

З диким острахом розкинуло великі, голу-бі оченята та кинулось прожогом з хати, в однім дрянім сороченяти. Вдерло ся на купу сьмітя за хатою та любо розгорнуло руки і ноги до сонця. Вигрївало ся любо, любо...

Сонце котило ся вже верхом неба, як його закликали та нагодували бульбою! І впять нагнали з хати.

Вибїгло до городу, вганяло з патином за курми та вигукувало: ади! ади! ади!

— Гринько! Гринько! — а бодай ти скова-зло, ти зморо якась!... А чогось ся чїпило — на! Зверещала, закричала мати.

Пустило ся воно на втїкача і скрило ся в буряні. Заткало очі і губу долонею, щоби його ніхто не бачив і не почув його голосного стукотїня серця. Лежало довгу хвилину.

Поволи вихилило ся з буряну. Пійшло поміж вівдї та стало дерти ся на барана. А баран відвернув ся та почаствував його рогами в бік, аж лоскотом понесло ся...

Стало верещати. Надбїгла мати, відогнала барана та докинула йому два-три штовханці.

— Ти замрїла нуждо! — вїчно, а вїчно не давш менї спокою... Чи я все буду тебе ма-ла на оці, ти!... Таке то вросло, а таке бов-дуровате!... І глухе і німе і дурне... А Господи! забори собі туя погань від мене, — Боженьку мій!...

Озвїрена сплюнула з досадою

Стонихаючи побїгло за хату. Витягнуло колїсницї та пустилось на горб, де зеленїв приземковатий ячмінь. Сопучи пхало з усиллем колїсницї на горб, а з горба бїгло що сили і тягнуло за собою скрипучї колїсницї. Спотикаючись о грудку, падало ниць головою, а колїсницї, перекинувшись через його, котились вниз. Зривало ся і бїгло за ними, доки не зло-вило. Тай галайкотїло: ади! ади! ади! І довго, довго так грало ся.

Зїгнав його звїдси якийсь чужий чоловік. Кинуло колїсницї та пїгнало ся в хаци над річку. Сїло на березї та патином бовтало по водї.

З води виплила жаба. Нагнуло ся з пати-ком, аби єї ударити і шубовстнуло в воду.

Зверещало — побовтало ногами і — вто-нуло... Залягла тиша. Стало вечерїти.

З порога хати лунав крик матерї:

Гринько! Гринько! — на! А коби ти ски-сло! а коби ти пропало!... Цїлий день за тим пантруй, а ще і в ночі десь сновигає ся... Бо-женьку ти мій! коби то підросло скорше, та в найми віддати!...

Тлусте, IV. 1900. *Петро Карманський.*

Чи се любов?

Я тричі об вістре любови ранив ся,
І тричі зігнув ся вагою наруг,
І всякий вже порив завмер, заснїтив ся.
Всю силу вже виссав проклятий недуг.

І нинї скитаюсь в киреї, в жалобі,
Неначе бездушний, камінний бовдур;
А серце скиїло у лютї та злобі:
Плекає погубний, розбїшений дур.

До серденька слабїсть приссалась, — так кисне!
І струями крови ятрать ся, слезить.
Ще хвиля і серце не вдержить, — трїсне!
Зацитькає муку, тугу вкоротить!...

Тимчасом по жилах бїшує отрїта
Та зїр одагає холодний туман.
Змагаюсь прорвати ненависні пута,
І лото пручаюсь, неначе аркан!

Зсуваюсь в могилу. Незговні рани
Як паленї жаром ятрать ся, пекуть!
До серця вяли ся терневі кайдани
І з нього веселїсть гадюкою поть.

Від муки і болю кажу ся! шалїю!
Кервою годую пекучу жагу.
Та в серці безглуздий гей в попелї грїю
Неситу, голодну, отруйну тугу.

І ще раз в обїйми любови мечу ся!...
В розпучї вдесяте рїдаю: люблю!
Неначе голодна гїзна раню ся,
І в серці десяту гадюку давлю!...

Петро Карманський.

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришене зареєстр. з ограниченою порукою;

Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської
— барви червоної або чорної;
рурки дренові різної величини.

Доставу дахівок обїмає для виго-
ди П. Т. разом з критем.

Цїнники і прїбки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

17—20

Заряд.

Артистичне заведење ритовниче малярства шильдів.
відливаня, таблиць, вирїб печаток кавчукових і великий вибр
кавчукових друкарень

Генрик Шашіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптеки Вп. Миколяша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кав-
чукові і металеві для громад і урядів парохїяльних. Шильди
мальовані на шклї, деревї, блясї та полотні. Всїлякі ляке-
рована, позолочуваня хрестів. Таблицї і шильди лянї з різ-
них металїв, таблицї нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камїнях, пе-
чатки, штанци, відзнаки, бунви, монограми,
герби і гузики до упряжи та ліберїї. Марки
печатковї, бляшки шпунт. для броварїв. Ну-
моратори і стемплї на датум. Обцяги до
пльомб, шабльови. Краска до печаток та
хемїчна краска до білизни!

Цїнники даром і франко.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне,
припоручене Всч. Духовенству і всім вірним
Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх
трех епархїї, обезпечує будинки, уряджене дома-
шне, скот, господарскї зваряди, збіже в зерні і со-
ломї, сїно в стогах і будинках **протїв шкїд огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го груд-
ня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премїї	148.480	„	—	„	
„ спеціальна	1.84	„	80	„	
Фонд основний	72.000	„	—	„	
„ емеритальний	18.166	„	60	„	

Тарифи »Дністра« дуже уміркованї, услїва
обезпечень корїтнї, а шкоди лїквідують ся без-
проволочно. До кінця 1899 року вносили випла-
ченї шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Полїси »Дністра«
приймає **Банк краєвий і Каси ощадности** у Львовї,
Коломїї, Самборї, Долинї, Святинї, Городенцї, Те-
ребовлї і Залїщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Дні-
стеръ« в Товариствї взаїмних обезпечень
в Кракові, котре дає найкористнїйшї услїва.
представляє своїми фондами найбільшу гва-
ранцію і видає полїси і квїти в рускїм язичї.
Зголошеня о удїленї агенцій в окрестностях, де не-
ма близько агентів »Дністра«, приймає ся.
»Дністеръ« виплатив агентам по конець 1899 р.
провїзїї 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«)

КОНЦЕСІОНОВАНА ЧЕРЕЗ Ц. К. НАМІСНИЦТВО

Агенция газет і оголошень

Антонїя І. Голендера

у ЛЬВОВІ, при улиці СІКСТУСКІЙ ч. 2.

приймає пренумерату місячну і квартальну на всі часописи, які виходять
в краю і за границею в язичї рускїм, польскїм, німецькїм, французскїм і т. д.
по оригінальних цїнах.

ПРОДАЖ ПООДИНОКИХ ЧИСЕЛ.

Приймає оголошеня (інсерати) до всіх часописей обчислюючи їх
як найдешевше.

Бюро отворене від 7. години рано до 9. вечером.